

רעיתון

עלון קהילת רעים
מודיעין - מכבים - רעות
והסביבה

גיליון מס' 47

א' שבט התשפ"ה
30 בינואר 2025

יעוד קהילת רעים

קהילת רעים הינה קהילת חיים גיאוגרפית,
יהודית, חילונית והומניסטית.
יעוד הקהילה לחזק את תחושת השייכות ולהיות
בית המאפשר מרחב ובמה לפעילויות חברתיות
וקהילתיות, המקנות ערך ומשמעות לחברותיה
וחבריה, תוך מחויבות לערכים חילונים דמוקרטים
ברוח התרבות היהודית ישראלית.

מובילים בקהילה:

מוביל הקהילה: הרב אייל ישפה

צוות מוביל: אייל ישפה, גילה אלון, ערטל רילסקי,
רון בן יעקב, נירה בן ישראל, יונתן אלתר, רותם ויצמן
גזברית: ערטל.

ועדת ביקורת: רון בן יעקב, נירה בן ישראל

קבלות שבת - נירה בן ישראל

שיח רעים - אייל ישפה

צוות חגים - גילה אלון, שרה'לה אורן, הדסה זילברמן-אבירם

אתר אינטרנט - ערטל רילסקי

תכנים לאתר - נעמי סיון

עלון הקהילה - יונתן אלתר

לוגיסטיקה - גילה דגן

ערבי הרצאות - חיה ישפה

עיצוב - מיכל ישפה

מועדון קריאה - נירה בן ישראל וערטל רילסקי

"נעים להכיר" - ליאורה לינצ'בסקי, חיה ישפה וירדנה פיינמסר

מפגשים עם אומן/ית - ציפי קריזלמן

פייסבוק- יוסי וונש

קפה רעים - ערטל רילסקי, נירה בן ישראל ומיכל ישפה

כיצד ומתי נולד מנהג הנטיעות בט"ו בשבט

גילה אלון

דיעות שונות,

אין לך דבר העומד בפני דעתי? רצון היאנקים החרושים לחנוך אותם להוציא מהשבתם אל הפועל וגם על כמות השבע יניסו ידם לטור אל משמעתם. השופות הרבות והסודות והמקורות וגם השנויים המתאמים באור בחום לקור וכן להיפך, השתחוו בעשרות השנים האחרונות את היצירות אשר בשמן אטמיקא, האטמיקאנים החרושים, בדאגם לכל ואבדו ברבות הימים טעני העיר, שמו אל לבם לתקן את המעות ולמנות גם את החסרון הזה בדרך טלאבתי, ובשנת 1872 נוסדה בנוף נעבראסקי חברה מיוחדת אשר חבריה יוכלו להיות אנשים ונשים וילדים ועל כל חבר או חברה לשלם דאָללאר אחד לשנה וגם מחויב לנטוע עץ אחד בכל מקום אשר יבחר לו, להשקותו ולשטור לכל יובש בארץ ירשנו, החברה הצליחה ונדלה עד מאד, עד כי בעבור יצנת אחת מיום חוסרת נראתה פעולתה על כל מדינות צפון אמריקא, כי יושביו נבנו לחברה ולתמוך בידה בספסם ובפעולת ידיתן בחק לחברי החברה, גם הממשלה חברה את פעולת החברה לטוב והנה עומדת עתה תחת חסות השכר למשכלת העם. החברה החלה גם לחונ את חג יום חוסרת 'Arbor Day', אשר עתה נהיה לחג כל העם, ובסדרות קאָלאָראַדָּה, אומאקא נעבראסקא הוא נמנה לראשי החגים אשר כל יושביו יתנוחו. ביום ההוא יחשוב כל אחד חובה לעצמו לטעת נטיעה אחת איוו שיבחר, בסדרות נעבראסקא לברה נטעו החברים מיום חוסרת חברים עד העת הזאת של ש' ס' א' ו' ה' ס' י' מ' ל' א' ע' ע' פ' ו' ואחרי ס'ק, מדינת קאליפֿורניא, אשר היא מסבכת נטיעות לכל איין אמריקא, עשתה עושר רב בגלל החברה הזאת. בשנת 1891 יצאו העושרים בעקבות החברה האמריקנית לנטוע אילנות על הררי האלף אשר על חופי הימים, ועד יום 1 יאנאר שנת 1898 כבר נטעו 350000 עצים שונים

"יום העץ הוא חג חילוני שבו יחידים וקבוצות מעודדים לנטוע עצים".

(תרגום מוויקיפדיה לחג Arbor Day שמצוין בארצות שונות על רחבי הגלובוס. החג חל ברוב מדינות העולם באביב עונה שבה נהוג לנטוע עצים).

איך נולד מנהג הנטיעות בט"ו בשבט וכיצד התחבר "יום ראש השנה לאילנות" למנהג נטיעת העצים?

מנהג הנטיעות הטקסי הוא מנהג חדש בארץ. אומנם נראה טבעי לקיימו ביום השנה לאילנות. ראוי לציין שהמנהג הוא בליל של חילוניות ודת, ציונות והשפעות זרות מהעולם, שיחד עם קק"ל – יצרו לנו מנהג משובח.

יום העץ

בעולם התחילו להבין שצריך להילחם על העצים. העולם נהיה מתועש, העצים והיערות נכרתים כדי לספק את צורכי האדם, ובמקומות שונים בעולם החלו להתפתח יוזמות שונות להחזיר את הריאות הירוקות לחיינו.

נברסקה שבארה"ב הייתה כנראה הראשונה לעשות את זה רשמית, כאשר הכריזה על ה-10 באפריל 1872 כ"יום העץ" שמבסגרתו התבקשו התושבים לנטוע עצים. יותר ממיליון עצים ניטעו באותו יום. המנהג התפשט משם למקומות רבים ברחבי הגלובוס, וטקסי נטיעות החלו להתקיים בזה אחר זה.

גם בעולם היהודי, ראו את המתרחש, ודיווחו על כך ליהודי הגולה. עיתון "המליץ" דיווח לקוראיו על "יום העץ" בנברסקה וכתב מאמר "האמריקאנים החרוצים": "בדאגם לכל יאבדו ברבות הימים עצי היער, שמו אל לבם לתקן את המעוות ולמנות גם את החסרון הזה בדרך מלאכותית" ("המליץ" 5 במרץ, 1894).

הרעיון לאמץ את המנהג בארץ ישראל קדם ליהודי העולם ועלתה ההצעה לקיים את הנטיעות לא סתם ביום חול, אלא באחד בשבט – ראש השנה לאילן, פְּדֵבְרִי בֵּית שְׁמַאי. (בֵּית הַלֵּל אומרים: בְּחֻמְשָׁה עֶשֶׂר בּו), וזאת באמצעות תרומות ושליחים בארץ הקודש. וכך מציע המליץ לקוראיו: "אף אם עד עתה לא יכולנו להרגיש את השמחה לנטוע אילן על אדמת הקודש, עתה נוכל לעשות כדבר הזה בעצמנו או על ידי שליחים מהוגנים... כי נכונים הם למלאות חפץ כל אחיהם שבחוץ לארץ לנטוע עצים בשבילים, וכמעט כל אחד מישראל ישמח מאוד, כי יהיה לו עץ עושה פרי על הרי יהודה".

יש גם מי שטען שלא "שאלנו" את רעיון הנטיעות מהגויים. וכך כותב המחקר חיים אריה זוטא, שהציע כבר ב-1904 לקבוע את ט"ו בשבט כחג נטיעת עצים: "החג הוא שלנו וזמנו בחמישה עשר בשבט – והם (עמי הארצות) החליפוהו ביום אחר ומתפארים, כי להם הוא. שעל ידי נטיעות ט"ו בשבט אנחנו למעשה 'מחזירים' ו'מחדשים' את המסורת היהודית האבודה" (ה"השקפה" 5, פברואר 1904).

כיצד נולד מנהג הנטיעות - המשך

וזכר אני את נענועי אל הארץ אשר שם, ואז ריה לאיכנות אשר פה! ...

את כל ימי קדחו כהם בני יפת, גם את יפסותו של שם! החג הוא שלנו וזמנו בהטשה עשיר בשבטם — והם החליטוהו ביום אחר ומתפארים, כי להם הוא. וכל מנהג מוכ שיקבלוהו מסנו הרי הם מרקקים בו יותר מישראל. ואל אמנם, הם, היושבים בארצם, הם המבינים את ערך החג הזה — ריה לאילנות — הם מרגישים את שניהם לאהב את הנטיעות המביאות ברכה רבה ותועלת גדולה לארצם, הם מאכפים את תלמידיהם ובניהם כי ידעו לבחר בעצמם ובכך ירק למינהו, לצאת מפעמים מעפוש האויר העירוני וכהתקרב אל האויר אשר בשדה, אך ברכת ה', — והם אשר מקימים את החג כהכנה כזו שנה ושנה, והוא הולך ונקנה בכל עיר ועיר, עירה ועירה ובפרט כפר וכפר. — והילדים מחכים להג כאל מלקוש, מתכוננים לו ושמים את רכס להכין את תועלת הצמחים ושרשיהם ומתכוננים להוסיף נטיעות בכפרם, כפושכם, כארצם...

אשרי הילד שנוטע לו נטיעות מתוך ארצו!

ואני ותלמידי חיינו הולכים שנה ונוטעים עצים על אדמה זרה, אדמה מטאה...

הנוטעים הראשונים בארץ ישראל

מי הראשון שקיים טקס נטיעת עצים טקסית בארץ ישראל בט"ו בשבט? יש כמה טוענים לכתר. נראה כי בשנת 1892 יצא יעבץ בט"ו בשבט לנטוע עצים עם תלמידיו בזכרון יעקב. מאז נולדה מסורת של יציאת ילדי ישראל לנטיעות ביום זה. ב-1908 הסתדרות המורים וקרן קימת לישראל מיסדו את מנהג הנטיעה ונתנו לו מימד חינוכי. טקס הנטיעות הפומבי הראשון בט"ו בשבט התקיים בשנת 1907

בבית הספר החקלאי "מקווה ישראל" בהשתתפות 300 תלמידים. תוך כמה שנים הפכה הנטיעה למסורת שבה תלמידי ארץ ישראל יוצאים ונוטעים עצים בט"ו בשבט.

בשנת 1904 הצטרפה קק"ל למפעל הנטיעות במקביל לפעילותה בתחום רכישת הקרקעות. היא יצאה ביוזמה לנטיעת עצי זית על אדמות בן שמן וחולדה שזה עתה נרכשו. המחשבה מאחורי יוזמה זו היתה לטעת עצים הנותנים פרי וכן מצטיינים בחינוכותם. פעילות זו מציינת למעשה את ראשית מפעל הייעור של קק"ל, מפעל הנמשך עד עצם היום הזה. מאז הקמתה נטעה קק"ל למעלה מ-240 מיליון עצים על פני 920 אלף דונם. בנוסף, קק"ל אחראית לטיפול בכ-400,000 דונם חורש טבעי וכן לגידור והסדרה של כ-400,000 דונם אדמת מרעה.

המשולש ט"ו בשבט, ציונות ואהבת הטבע הביאו לארץ מנהג משמח שעומד במבחן הזמן כבר עשרות שנים. ילדי ישראל בארץ נוטעים עצים... בחורף בעוד בעולם כולו נטיעות העצים הם באביב.

צמח החודש - כרכלם תרבותי, כרכלם הגנה

ד"ר שרה'יה אורן וד"ר חן שראן, יוצרות האטיות

1 ק"ג של תבלין הזעפרן. בהתאם לכך נקבע מחירו הגבוה של גרם בודד (כ-20-30 ש"ח).

הזעפרן נודע בהשפעתו החזקה על הטעם ועל כן יש להשתמש בו במידות מאוד מדודות. רבי יוסף קארו בספרו החשוב "שולחן ערוך" ציין את הזעפרן כתבלין שמשפיע על צבע המאכל: "ליתן כרכום בתבשיל, מותר ואין לחוש לו משום צובע, דאין צביעה באוכלין" (שו"ע או"ח סימן ש"ט). מכאן שהזעפרן משמש לצביעת טקסטיל. במסכת נידה שבמשנה מתוארים 5 צבעים של דם הנידה, בין השאר, מושווה אחד הצבעים לצבעו הצהוב-כתום של הכרכום: "חמשה דמים טמאים באשה, האדום והשחור, וכקרן כרכום, וכמימי אדמה" (...משנה, נדה י"ט ע"א). נראה כי הביטוי "נתכרכמו פניו" שנזכר במדרש אודות דאגתו של משה רבינו אודות טהרת הכהנים: "אמר לו משה ריבונו של עולם, אם נטמא זה (הכהן) במה תהא טהרתו? לא השיבו במדרש אודות דאגתו של משה רבה י"ט ד'. (נתכרכמו' נגזר מהשפעת צבע צלקות הכרכום. הביטוי מצביע על פנים שהצהיבו מעלבון, דאגה ובושה. הצבע הצהוב שימש במשך דורות רבים לזיהוי/סימון יהודים והשפלתם ומכאן גם צבעו של "הטלאי הצהוב" המוכר מן השלטון הנאצי.

והיתה חביבה עליו כשדה מליאה כרכום" (בבלי, סנהדרין י"ב ע"ב)

צמח חודש טבת - כרכלם תרבותי, כרכלם הגנה
Crocus sativus משפחת האירוסיים Iridaceae
בערבית زعفران

"נועם ששון בהגיון

נרד וכרכום נחז בחיזיון

בראש השנה לאילן

נבנתה העיר על תילה נשמיע בריציון:

כי בנה ה' ציו

ברוך אתה ה' בונה ירושלים" (ר' יהודה בן משה הלוי) [1]

אחד התבלינים היקרים והנחשקים בעולם הקולינרי הוא הזעפרן; מקור שמו בצבעו הצהוב (כתום) הבולט, המכונה בערבית أَصْفَر/ס'פ'רה. את התבלין מפיקים מן הצלקות של כרכום תרבותי או כרכום הגינה. צלקת היא חלק עליון ובולט בעלי, מאברי הפרח הנקב"ים, אשר תפקידם לקלוט את גרגרי האבקה, שהם החלק הנזכר לצורך הפרייה.

כרכום הגינה בגן הבוטני בנאות קדומים, עם שלוש צלקות (כתום) בולטות. בצהוב המאבקים, נושאי האבקה. צילום נוגן צברי.

בכל פרח קיימות שלוש צלקות, עובדה המצביעה על כך שיש צורך בצלקות רבות על מנת להשיג כמות סבירה לשימוש; כ-100-170 אלף פרחים כדי לקבל

כרכום - המשך

הכרכום משמש גם כמרכיב לרקיחת בושם:
 "נָרְדִּי וְכַרְכֹּם קָנָה וְקָנְמוֹן עִם כָּל עֵצִי לְבוֹנָה מֵר
 וְאֶהְלוֹת עִם כָּל רֹאשֵׁי בְשָׂמִים" (שיר השירים ד י"ד).
 בלשון חז"ל וחכמים מכונה הכרכום - **כורכמא דרישקא**.
 "פרשנים ניסו להסביר רישק/רישקא כסיבים, בשל המראה המאורך של הצלקות, או כסוג של בושם (נָרְדִּי) בשל ריחו הבולט: **אמר רב חסדא: ככורכמא דרישקא במיניה שנאמר כי תקרעי בפוך עיניך** (בבא בתרא ט"ז ע"ב) ומסביר רש"י כי מדובר ביופיייה הבולט של **קֶרֶן הפוף**, בתו הצעירה של איוב שנולדה לאחר שורת האסונות שפקדו אותו.

הזעפרן משמש גם לרפואה בהיותו משפיע על מערכת העצבים; הוא ממריץ ומאזן את המוליכים העצביים המשפיעים על מצב הרוח, ולכן יעיל במצבי דיכאון ודכדוך. הוא גם מעורר מינית ונודע בסגולותיו לחיזוק האון המיני. נודע כמסייע גם כפתרון לנדודי שינה ואף משכך כאבים.
 את הכרכום גידלו כבר בימי אבותינו בחלקות קטנות, שכן התשואה מחלקה קטנה יכולה להיות גדולה וכדאית: **אין לך כל טפח וטפח בקרקע שלא יהא ראוי לזרוע בה דבר שערכו גדול כגון כרכום החשוב וכיוצא בו** (המאירי [2] בבא מציעא ק"ז ע"ב). רש"י מעיד על דרך הגידול התרבותי שלו בגינה: **"כורכמא דרישקא. כרכום של גן הגדל בגינה"** (רש"י, בבא בתרא ט"ז ע"ב). הכרכומים הפכו את חלקת האדמה ליקרת ערך: **והיתה חביבה עליו כשדה מליאה כרכום** ("בבלי, סנהדרין י"ב ע"ב).

כַּרְכֹּם הַגֶּנֶה – צמח אחד, אך הקשרים ושימושים שונים: הטבע מִזְמֵן לנו אין סוף של 'מתנות'. ביניהם מעולם הצומח: חלקי הצמח השונים מעניקים שימושים חשובים שונים. הפעם, פגשנו בשימושים חשובים מאיבר פחות מוכר לשימוש בצמח והוא צלקות פרח כרכום הגינה; יופי ובשמים, רפואה ותבלין – שפע של שימושים.

חודש טוב ושלל פריחה ובריאות!

[1] מתוך הפיוט **"אדר נזלי ישע"**, של ר' יהודה בן משה הלוי (לא ר' יהודה הלוי, הפייטן והפילוסוף בן המאה ה-12 שחי בתור הזהב בספרד. ר' יהודה בן משה הלוי היה פייטן ארץ ישראלי שחי במאה ה-שביעית לספירה). הפיוט הבנוי על פי הא"ב ומספר על תקווה וגאולה דרך התעוררות צמחים בט"ו בשבט ובחודש אדר.

[2]המאירי- מנחם בן שלמה: רבי מנחם בן שלמה למשפחת המאירי בן המאה ה-13 היה מגדולי מפרשי התלמוד וחכמי פרובנס.

מעט מן הכרכומים בגן הבוטני בנאות קדומים.
 צילום: נוגן צברי.

מגילת העצמאות

תובנות מתוך שיח בקהילת רעים א"ל יפה

בהיבט המדיני, לאחר רגע השיא בנובמבר 47 עם החלטה 181 של האו"ם אנו נמצאים ערב הכרזת המדינה בשפל נוראי: החלטה 181 לא התקיימה בפועל. ועדה שהאו"ם מקים לצורך יישום ההחלטה נכשלת בניסיון הקמת ממשלות ממונות בשתי המדינות העתידיות משום שהערבים לא מסכימים לתכנית ולא משתפים איתה פעולה. באו"ם מנהלים מגעים להחלפת החלטה 181 בהחלטה אחרת שלא תכלול מדינות עצמאיות, אלא המשך פיקוח של האו"ם. משה שרת טס לארה"ב ומקיים מגעים עם ג'ורג' מרשל, מי שהיה מזכיר המדינה האמריקאי, שדוחק בו לא להכריז על מדינה, משום שזו תותקף מיידית ולא תוכל להחזיק מעמד מול כוחות מדינות ערב העדיפים עליה משמעותית. מרשל מציע לשרת שנתחיל בשיחות גישור עם הערבים תושבי א"י. זה המסר ששרת מביא אתו כשהוא חוזר לארץ שלושה ימים לפני הכרזת העצמאות.

- מה גרם לבן גוריון לקבל החלטה על הקמת מדינה יהודית בתנאים הללו?
- לאלו החלטות היסטוריות ניתן להקביל החלטה זו?

בהיבט הפוליטי היה צריך בן גוריון להביא לחתימה של קבוצה רחבה ככל האפשר על הכרזת העצמאות. דתיים וחילוניים, קומוניסטים ורוויזיוניסטים, נציגויות לעדות השונות, ועוד. מעבר לבחירות שנערכו בסוכנות היהודית כדי להחליט על המפלגות המשתתפות בהכרזה, נוספו גם נציגים של קבוצות אתניות שונות: נציג תימני אחד ונציג ספרדי אחד. האצ"ל והלח"י לא שותפו, אולם הייתה נציגות של שלושה רוויזיוניסטים. חתימה אחת שחסרונה מאוד בולט ומצביעה בהעדרה על הדרמה הפוליטית שהתחוללה באותם ימים, היא זו של הנשיא הראשון, ד"ר חיים ויצמן.

הנציגים חתמו על מגילה ריקה. הטיוטה האחרונה של הכרזת העצמאות הוסכמה על ידי מועצת העם ביום שישי, ה' באייר תש"ח, ב13:00. שלוש שעות

מגילת העצמאות תוך בחינת התהליך ההיסטורי של כתיבתה בצל אירועים מכוננים בקורותיה של המדינה שבדרך. אנו נפגשים מדי שבועיים ומשוחחים על סוגיות שעולות מתוך המגילה. השיח מעורר שאלות ותהיות ערכיות רבות, בנוסף להבנה מעמיקה יותר של המציאות הביטחונית, המדינית והפוליטית של היישוב בזמן כתיבת ההכרזה.

בהיבט הביטחוני המידי, היישוב העברי בארץ נמצא במלחמה מול כנופיות ערביות שהחלו בבוקר שלמוחרת קבלת החלטה 181 באו"ם שקראה לחלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות דמוקרטיות, אחת לערבים ואחת ליהודים. היישוב העברי בארץ אימץ בשמחה את ההחלטה למרות שנקבע בה שירושלים לא תהיה שייכת לאף אחת מהמדינות ותוכרז שטח נייטרלי בפיקוח האו"ם. באותו זמן יש 600,000 יהודים בארץ ישראל וכ900,000 ערבים.

- האמנם עם בלי ארץ פגש ארץ בלי עם? כיצד נוכל לחיות, יהודים וערבים, במדינת ישראל?
- מדוע הציונות נחשבת על ידי גורמים מסוימים לתופעה קולוניאליסטית?

אחרי חודשים של ספיגה ואבדות רבות, החל היישוב במתקפה בתחילת אפריל 1948 והתקפה זו נשאה פירות. היה נראה לראשונה שאנו מסבים נזקים ואבדות לאוייב ומתחילים להשתקם. אולם יחד עם זאת הודיעו מדינות ערב שבמקרה של הכרזה על הקמת מדינה יהודית, הן תפלושנה למדינה היהודית והמאבק המזוין שהיה עד כה מול כנופיות מקומיות בלבד, יתרחב ויהפוך לקרב של היישוב העברי בארץ מול חמישה צבאות סדירים של מדינות ערב (סוריה, מצרים, ירדן, עירק ולבנון). ערב הקמת המדינה חיל האוויר הישראלי מחזיק רק 8 מטוסים שמישים. על כל חייל מכוחותינו היו שלושה חיילי אויב. בן גוריון מודע מאוד למצב בזמן שהוא מחליט על הכרזת המדינה.

מגילת העצמאות – המשך 1

אחר כך, בשעה 16:00, התקיימה הישיבה הרשמית וההכרזה הפומבית. מכיוון שלא היה מספיק זמן לכתוב בכתובה תמה את המגילה, החותמים חתמו על דף ריק ונוסח ההכרזה מולא אחר כך, לאחר חתימתם.

- מהן הסיבות שבעטיין קשה מאוד לדמיין מצב כזה היום בו נציגי המפלגות חותמים על מסמך ריק שימולא אחרי חתימתם?

תהליך כתיבתה של ההכרזה, אף הוא מרתק. תחילתו בנאום זלמן שז"ר שנישא ב-12 באפריל 1948, ובו הכריז על כוונת התנועה הציונית להקים מדינה יהודית בארץ ישראל. המשכו בניסוחים שונים של המחלקה המשפטית של הסוכנות שמציג ראש המחלקה המשפטית פליקס רוזנבליט למנהלת העם ב-12/5. ההכרזה נראית למנהלת העם משפטית ואפולוגטית מידי. משה שרת, שרק חזר מארה"ב ערב קודם, מתבקש לעבד נוסח מתוקן אותו הוא מגיש למוחרת בבוקר. גם על הצעה זו יש השגות רבות ובבילילה שבין ה-13/5 ל-14/5 עורך בן גוריון את הנוסח הסופי. נוסח זה קצר משמעותית ונוסף בו טיעון חשוב בדבר הזכות ההיסטורית והטבעית של עם על ארצו. כך, תוך חודש בלבד מעוצבת הכרזת העצמאות. תחילה מנסחים אותה משפטנים ואולם שני הנוסחים האחרונים של ההכרזה מובלים על ידי מדינאים. כל מילה במגילה עברה מספר גלגולים ומחשבות.

מפסקה תשע עולה כי הנמען המרכזי של הכרזת העצמאות היה ארגון האומות המאוחדות. החשש

ביישוב היה שתתגבש באו"ם הצעה חדשה שתבטל למעשה את החלטת החלוקה ובמקומה תתקבל החלטה על השארת המצב המדיני בסטטוס הנוכחי עם נציגות כלשהי של האו"ם עד למציאת פתרון מוסכם על שני הצדדים. דיונים על החלטה כזו כבר החלו להתקיים. לכן היה דחוף לבן גוריון להכריז על המדינה במועד המוקדם ביותר האפשרי, עם סיום המנדט הבריטי בה' באייר תש"ח (14/5/48). זו גם הסיבה לאמירה בתוך ההכרזה שהחלטה זו (181) אינה ניתנת להפקעה.

מצד שני בן גוריון ניסה להתנער ממגבלות הקיימות בהחלטה כמו למשל גבולות הארץ. משום כך נקבע הצירוף 'על יסוד החלטה 181' שמאפשר יותר חופש פעולה, מצירופים אחרים שהופיעו בנוסחים המוקדמים דוגמת: 'בהתאם להחלטה 181...' זו גם הסיבה שאין בהכרזת העצמאות פרוט של גבולות המדינה.

- כיצד אתם רואים את הקשר בין מדינת ישראל לבין משפחת העמים?
- מה בין 'ככל עם ועם' המופיע בפסקה העשירית לבין רעיון 'העם הנבחר'?

מתוך שלל התארים שאפיינו את המדינה בטיטות השונות עד להכרזה נותר רק שם תואר אחד: 'מדינה יהודית'. הטיטות מכילות עוד מספר שמות תואר כמו: 'מדינה ריבונית', 'עצמאית', 'חפשית' וגם 'מדינה דמוקרטית', אולם, עיון בהחלטה 181 של האו"ם מלמד כי כך בדיוק נקראה המדינה על ידי האו"ם. החלטה 181 מתייחסת להקמת שתי מדינות: 'מדינה יהודית' ו'מדינה ערבית'. מנסחי ההכרזה כתבוה כך כדי שתהא תואמת להחלטת האו"ם.

- מהו ההבדל בין מדינה יהודית לבין מדינת היהודים?
- מה צריך להיות אופי הקשר בין מדינת ישראל והעם היהודי?
- האם ומדוע נחוצה לנו חוקה? מה יכול להחליף אותה?
- מה אומר לך הבטוי "מתוך בטחון בצור ישראל" המופיע בהכרזת העצמאות?

שם התואר 'דמוקרטית' אמנם לא הוצמד למדינה היהודית בנוסחה הסופי, אולם נאמר בהכרזה ש'מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם

אולם לא הוכרחו לעשות זאת. היהודים גלו מארצם ולא הוגלו ממנה.

- מהי זיקתו של עם ישראל לארץ ישראל?
- מהי תקפותו ההיסטורית של התנ"ך ומעמדו כיום עבורנו כיהודים חילוניים?
- איך התבטאה שמירת האמונים של העם היהודי לארצו משך 2000 שנה?
- מה תפקידו של הרצל במאבק הציוני ומה היו הבדלי הגישות בינו לבין אחד העם?

מלחמות פוליטיות התקיימו גם הן בתהליך ההכרזה. מהלך ניסוחה של הפסקה הרביעית מאפשרת לנו הצצה לשתיים מהן. האחת היא אי אזכורו של ד"ר חיים ויצמן בפסקה המתייחסת להצהרת בלפור. הרצל, הוא היהודי היחיד המוזכר בה וזאת כנראה משום שאזכורו לא איים על הנהגתו של בן גוריון. השנייה היא הוצאת אזכורה של ההסתדרות הציונית בנוסח הסופי של ההכרזה. בספרו 'כבוד, חירות ועמל ישרים' מעריך פרופסור יורם שחר שבן גוריון ביקש להחליף את כל המוסדות שקדמו להקמת המדינה במנגנונים ממלכתיים¹. ההסתדרות הציונית הייתה גוף חזק, חיצוני למדינה, ולכן בן גוריון ביקש להחליש ולמזער אותה.

פסקאות שש ושבע במגילת העצמאות מתייחסות לשואה שנתחוללה באירופה כהצדקה רעיונית לצורך במקלט מדיני ליהודים. יש הרואים גם קשר סיבתי בין השואה להקמת המדינה, ובעיקר כהסבר לתמיכת מדינות העולם בהקמתה של מדינה לעם היהודי. במאמרו של פרופסור דן מכמן אודות הקשר בין השואה לבין הקמת המדינה² הוא סותר סברה זו ומציג עמדה מורכבת יותר לפיה לנשיא ארה"ב, טרומן, היו שיקולים אחרים, בריטניה התנגדה בכלל להקמת המדינה ובריה"מ תמכה בהקמת מדינה יהודית בעיקר בשל החשש מהתיישבות פליטים יהודים בתוכה. גם המלחמה הקרה שיחקה תפקיד בשיקולי המעצמות. מכמן מציג גורמים רבים שתמכו בהקמתה של המדינה, אבל במקביל הוא טוען שמדינת ישראל לא הוקמה כ'פיצוי' בשל הסבל שנגרם לעם היהודי, ורגשי אשם לא שיחקו תפקיד משמעותי בתהליך שהביא להקמתה. לדבריו:

מגילת העצמאות – המשך 2

המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947...
בהחלטה זו של עצרת האומות המאוחדות מוגדרות בחירות לאסיפה מכוננת שייערכו על יסודות דמוקרטיים ובסעיף 10 של אותה החלטה מופיע כי

'האספה המכוננת של כל מדינה תעבד חוקה' דמוקרטית למדינתה...'

- כיצד, הלכה למעשה, ניתן לקיים מדינה יהודית דמוקרטית?
- האם ולמה מדינה יהודית דמוקרטית צודקת יותר ממדינת כל אזרחיה?
- מה בין עם, אומה, לאום וגוי?

הכרזת העצמאות דנה בנושא זכותנו על הארץ. שתי סיבות משמעותיות מוזכרות באשר לזכות שלנו על הארץ: האחת היא הזכות הילידית, גם אם היא בת כאלפיים שנה. בעיקר משום שלאורך כל אותן שנים מאז חדלנו להיות ריבוניים בארץ ישראל, המשכנו להתפלל ולזכור את ציון, ומעולם לא הפסקנו לקוות להגיע לארץ ישראל והשנייה היא הצורך של העם היהודי במקלט. אחרי רדיפות ופוגרומים לאורך השנים שלשיאן הגיעו בשואה, אין לנו דרך אחרת לשרוד למעט קיומנו במדינה עצמאית, ריבונית, יהודית ודמוקרטית.

טיעון נוסף הקיים בהכרזה אודות הגליית העם היהודי מארצו אינו נכון היסטורית. ההגלייה הכפויה לאחר חורבן בית שני הייתה קטנה מאוד מבחינה מספרית. רוב יהודי ארץ ישראל נטשו את הארץ במהלך מאות השנים שלאחר החורבן ממגוון סיבות,

² משואה לתקומה! משואה לתקומה?, דן מכמן, עיונים בתקומת ישראל, כרך 10, עמ' 234-258.

¹ כבוד, חירות ועמל ישרים, יורם שחר, עמוד 194

מגילת העצמאות – המשך 3

'ראיתו הפשטנית של התהליך, המתבטאת בסיסמה "משואה לתקומה", היא איפוא מיתוס'.

- עד כמה נוכחת השואה בחיינו כיום?
- עד כמה עלינו להדגיש את הפן הפרטיקולרי בשואה אל מול הפן האוניברסלי שלה?
- מה חשוב ומה מסוכן עבורנו כמדינה בלימוד השואה?

מנסחי הכרזת העצמאות היו כולם גברים יהודים ממוצא אירופאי. חותמי ההכרזה היו אף הם בעיקר גברים יהודים שנולדו באירופה. מתוך 37 חותמים על ההכרזה, 35 עלו מאירופה, אחד מתימן, ואחד יליד הארץ. רק שתי נשים (גולדה מאיר ורחל כהן) היו בין חותמי המגילה, לצד 35 גברים. נתון נוסף, ברור בשל מצב המלחמה, הוא שאין ייצוג לציבור הערבי במגילת העצמאות.

את שמה של המדינה קבעה מנהלת העם יומיים לפני ההכרזה עליה. הציבור בארץ העלה גם אפשרויות נוספות כמו למשל: יהודה, ציון, עבריה, ישורון, עבר, כרמליה וציונה. את השם 'מדינת ישראל' הציע במנהלת העם בן גוריון. שם זה עלה לראשונה בכתובים על ידי עיתונאי וסופר עברי ציוני בשם יצחק (איצי) פרנהוף. בכתב עת ספרותי שייסד בשם 'ספרי שעשועים' התייחס בשנת 1896 לספרו של הרצל 'מדינת היהודים'. הוא תרגם אותו לעברית בשם 'מדינת ישראל'.

פסקה שלוש עשרה בהכרזת העצמאות מכילה בתוכה את היסודות הדמוקרטיים לחוקה. כל ההתחייבויות המופיעות בפסקה זו, מקורן בהחלטה 181 של האו"ם. בישיבת חברי מועצת העם שהתכנסה על מנת להצביע על הנוסח הסופי של ההכרזה, מבקש חבר מועצת העם מאיר וילנר לערוך שינויים בהכרזה ולהוסיף את חופש הדפוס והאספות וכדומה. בן גוריון עונה לו: 'אין זו קונסטיטוציה. תהיה קונסטיטוציה לחוד ... אנחנו הכנסנו כאן את הדברים היסודיים הנדרשים מאיתנו מטעם האו"ם'.

- האם מגילת העצמאות יכולה לשמש מסמך מאחד בחברה הישראלית כיום?
- האם נכון לכתוב אמנה חדשה, במקומה של מגילת העצמאות, כך שתתאים לשינויים שעברו על מדינת ישראל בשנות קיומה?
- מה נדרש על מנת שפסקה שלוש עשרה במגילה תתקיים במדינת ישראל?
- כיצד ניתן ליישב בין החירות לשוויון המוצהרים בהכרזת העצמאות?

בפסקה חמש עשרה של מגילת העצמאות קוראת מדינת ישראל לבני העם הערבי לשמור על שלום וליטול חלק בבניין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה.

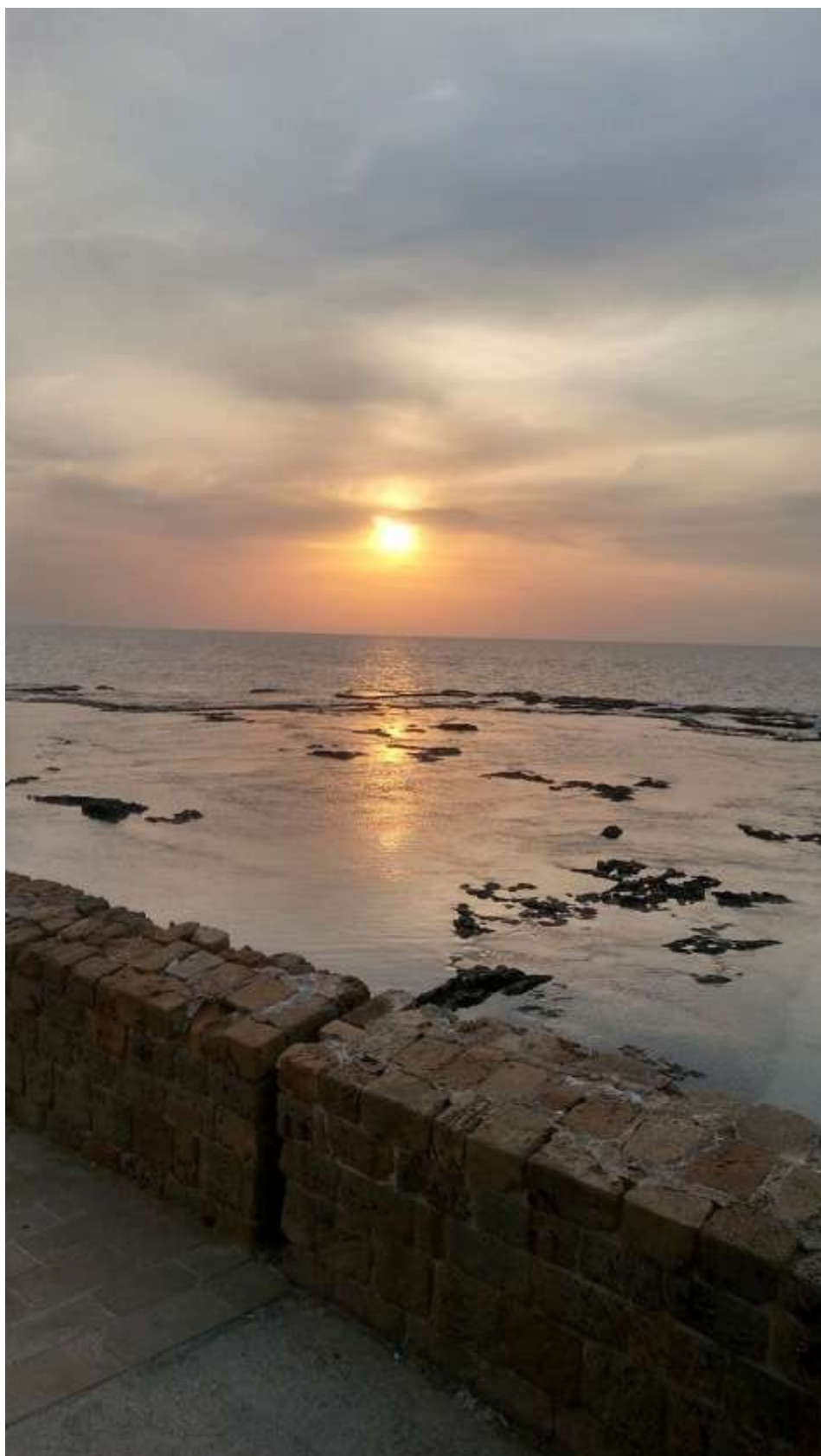
- איך ניתן ליישב את הפסקה החמש עשרה במגילת העצמאות עם חוק הלאום?
- מה דעתך על הדומה והשונה בין המושג 'בית לאומי' לבין חוק הלאום?
- מה משמעות היותנו ריבוניים בארצנו כלפי מיעוטים במדינה?
- מה כוללת אזרחות מלאה ושווה? לערבים, חרדים וקבוצות שונות בישראל?

מגילת העצמאות מעלה אפשרויות רבות ומרתקות לשיח. ניתן ללמוד ממנה ומתהליך כתיבתה רבות על המצב בארץ ויותר מכך, על הערכים שהיו חשובים למנהיגיה ערב הקמת המדינה. זהו מסמך שלאורו עוצבה ועדיין מתעצבת המדינה כיום. למרות שאין למגילת העצמאות מעמד משפטי מחייב, היא מהווה מקור השראה לפרשנות החוק, כל עוד אין חוק מפורש הסותר את עקרונותיה. בשנות התשעים הפכו זכויות היסוד במגילה לעיקרון מחייב בחקיקת חוק יסוד כבוד האדם וחירותו וחוק יסוד חופש העיסוק. בשני חוקי יסוד אלו נאמר כי "את זכויות היסוד יש לכבד ברוח עקרונותיה של הכרזת העצמאות"³.

³ מעמדה הקונסטיטוציוני של מגילת העצמאות, פרלמנט, גליון 20.

חברים נאלי פקשסקי הרשף

כמו אסף צדפים
את אוספת לך חברים,
מוציאה מדי פעם מהקפסה,
נהגית, ומחזירה בחזרה.

כמו למחרות פנינים
את אוספת חברים,
כמו מטבעות קטנים
לקפת הימים הקשים.

חבר הוא כמו כוכב
המהבהב בשביל החלב,
ונמצא שם תמיד למענך
קשמסביב אפל וחשכה.
אורו מנצנץ גם מרחוק
בשעת בכי ושעת שחוק.

כמו בשדרת עצים עבתה,
ההולכים ביום חם לארקה -
נחים קמעא בצלה,
קשזקוקים למשענת ולמנוחה.

ובבוא יום מצוקה,
הם מתיצבים בשורה ארקה
לנחם, לחזק, לעודד ולהרים.
כי זה בעצם מה שחברים עושים.

זו היא חברות מן הלב הטוב,
שהיא רעות שאינה בת חלוף,
שלא נגמרת לעולם
ונוכחת מדי פעם בפעם,
במיחד בעת קשה
בצער גדול ומצוקה.

אז מתיצבת אותה חבורה
מימי הגן, בית הספר והשכונה,
עוטפת אותך באהבה
ואת מרגישה חזקה -
ומוכנה להמשך המסע.

כי חוטי הלב שנבטו מזמן
קשורים לעד בקשר נאמן.

שקיעה בחוף עכו צילום: נאלי פקשסקי הרשף

31.8.2023

פגישה אישית ע"פ

רון בן יעקב

ילדות

נולדתי בתל-אביב. סבתא, סבא, אמא, אבא, אני ואחי, גרנו יחד בדירה קטנה ברחוב כ"ג יורדי הסירה, בבית האחרון לפני הכניסה לנמל. אני זוכר שאמא וסבתא היו מכינות לי אוכל ואני הייתי יושב איתן על המרפסת ומנהל את האסדות שהיו שטות אל ומ-האניות הגדולות שלא יכולות להתקרב לחוף הנמל. וגם מכון את המשאיות שבאו לפרוק או להעמיס את מה שהובילו האניות. אני זוכר במיוחד משאית אחת שהצופר שלה ניגן את השיר יענקל-דודל ותמיד שמחתי לקראתה.

בסביבות גיל חמש הורי השאירו את הדירה בתל אביב לסבתא וסבא וקנו דירה ברמת גן אבל אני נשארתי תל-אביבי. אבא היה חבר "דן", נהג בקו 13, (לימים קו 25). הרבה ימים הייתי מגיע איתו למקום יציאת הקו ברחוב בעלי מלאכה בתל אביב ומסתובב בסביבה. כשרוחו הייתה טובה הוא היה קונה לי גלידה אמריקאית בקיוסק שבקצה הרחוב, או מילק שייק ב"ויטמן" שהמוכרות שם היו הולכות בסינרים ושביסים עם לוגו של החנות.

למדתי ברמת גן עד כיתה ו' ואז הורי החליטו שבית הספר לא נראה להם, הם רצו להעביר אותי ל"אליאנס" אך מסיבות שונות הם רשמו אותי ל"גימנסיה הרצליה" שהייתה כבר אז בית ספר שש שנותי, למדתי שם את כיתות ז'-י"ב וכך חזרתי להיות תל-אביבי שישן ברמת-גן. יחד עם הלימודים הייתי פעיל בסניף "מכבי הצעיר" ברמת גן ואני זוכר עד היום את קורס המדרכים של התנועה שנמשך כחודש של ניתוק מוחלט מהבית. הקורס התקיים בעיירה קטנטונת מוקפת פרדסים – נס ציונה. במכבי הצעיר הייתי גם בקבוצת הפינג-פונג, איתה נסעתי לתחרויות במקומות שונים בארץ, כולל כפרים ערביים. אחר כך, עם כמה חברים, נכנסתי חזק לספורט הסייף. מועדון הסייף ברמת גן היה המועדון המוביל במרכז הארץ ומשך אליו סייפים ונערים רבים. בסייף יש שלושה סוגי כלים אני הייתי ב'פלורט', יש בזה אביזרים רבים: מסיכה, כבל חשמלי, דקר, מגן, ביגוד והנעלה, חרב חשמלית שכאשר היא נוגעת בחליפה של היריב נשמע זמזום.

היינו מתאמנים בסניף מכבי המרכזי ליד אורדע. גם עם הקבוצה הזו נסעתי לתחרויות ברחבי הארץ. בשלב מסוים הגעתי לנבחרת ישראל לנוער, המאמן שלנו היה מאמן נבחרת ישראל אנדרי שפיצר, שהיה מבכירי מורי הסייף בארץ. אדם מיוחד, אשתו ההולנדית אנקי שהייתה מורה למחול גם היא עבדה איתנו על תנועות של הסייף. שפיצר נרצח באולימפיאדת מינן (1972) וזה שם סוף לקשר שלי עם הענף הזה.

בצבא

את שירותי הצבא התחלתי בקורס טייס, הגעתי לטיסת סולו על מטוס הפוגה ובזה, לאחר כשנה, הסתיים עבורי הקורס. עברתי לבקרה בחיל האוויר ומשם הלכתי לקורס קצינים. סוכם אז עם חיל האוויר שאנחנו, כמה מודחי קורס טייס, נעשה השלמה חיילית ב - ל.א. (לוחמה אלקטרונית), אבל לקראת סוף קורס הקצינים הודיעו לנו שבגלל מחסור בקצינים ב- נ.מ. (נגד מטוסים) אנחנו עוברים ל-נ.מ. סיימנו את קורס הקצינים, נסענו לבית הספר ל- נ.מ. בהרצליה ובראיון הכניסה לקורס הדחנו את עצמנו, מפקד בית הספר לנ.מ., התעצבן, רעש, געש ונתן לנו עונש לשרת בקרייה. זה באמת היה עונש אלא שאני זכיתי לשרת שם עם איש מעניין איתו טסתי בכל רחבי הארץ. בתום תקופת העונש החזירו אותנו לבית הספר לנ.מ., שניים מחברי הסכימו להישאר שם אני עמדתי בסירובי. הלכתי לראש מנהל הסגל ואמרתי לו שאני רוצה לצאת מחיל האוויר, הוא אמר לי תביא פתק מחיל אויר שהם מסכימים לוותר עליך. הלכתי לחיל האוויר אבל הם לא הסכימו לתת לי את הפתק הגואל. אני לא הסכמתי להישאר ולבסוף עברתי לחי"ר (חיל רגלים) ונהייתי שם מפקד מחלקה. עם המחלקה הזו המשכתי גם למילואים ויחד 'תפסנו קו', עשינו אימונים ובט"ש (ביטחון שוטף).

באוניברסיטה למדתי מדעי המחשב ותואר שני ב'ספרות משווה'.

באותה תקופה בגין עלה לשלטון, השד העדתי יצא מהבקבוק, הלאומנות הרימה ראש, ופתאום יש מתח בין אשכנזים לספרדים. הרגשנו לא נח בארץ.

ואני תמיד מסכים למה שאורה מחליטה ובדיעבד תמיד רואה שהיא צודקת.

סטטיסטיקאי

אני עובד בחברה שמפתחת מודלים סטטיסטיים לפרויקטים. מודלים שאוספים אלפי נתונים על נושא מסויים ואיתם הם מנסים לענות **למה דברים קורים כפי שהם קורים**. למשל אנחנו אוספים עכשיו נתונים בנושא הסכסוך הישראלי פלסטיני. יש לנו כ- 10,000 נתונים מ- 20 שנות הסכך האחרונות והרעיון הוא לפתח מודלים סטטיסטיים שיענו על השאלות מה גורם לפיגועים? מה גורם לעוינות? מה גורם לרצון של אנשים מסויים לשלול ב"שטחים" ולרצון של אנשים אחרים לוותר על ה"שטחים"?

החברה שאני עובד בה נותנת שירות לחברות שעוסקות בסביבות עשירות בנתונים. למשל, לחברה בתחום בטחוני אנחנו עובדים עכשיו על מודל סטטיסטי לחיזוי הפעלת כתב"מים. או בתעשיית התרופות. פיתוח תרופה הוא תהליך עתיר נתונים וסטטיסטיקה, כולל מעקב על התרופה לפני השימוש בה, תוך כדי השימוש בה ואחרי השימוש בה. אז יש אלפי נתונים ואנחנו עוזרים ליצרנים, למפקחים ולרופאים בפיתוח מודלים אנליטיים כדי שיוכלו להשתמש בנתונים הרבים שנאספו.

אופנים

מעבר לעבודה התחביב העיקרי שלי הוא רכיבה על אופני שטח. הוכנסתי לתחביב ע"י חברים טובים "שהכריחו" אותי להתחיל לרכב איתם. מהר מאוד התחברתי לקבוצה של שכנים וחברים ואנחנו עושים רכיבות שטח וסינגלים (שבילים צרים ומתפתלים

רון בן יעקב – המשך

היינו צעירים והחלטנו לעבור לארצות הברית. עם ביתנו נעה בת השנה וחצי.

ארצות הברית

בארצות הברית ראינו שהישראלים סביבנו חיים על מזוודות, לא מפרקים אותן כי אוטוטו, חוזרים. אורה, אשתי, אמרה אנחנו לא על מזוודות, עברנו לגור פה וזהו. פרקנו את המזוודות, שמנו כל דבר במקומו כמו אמריקאים. גרנו בנו-ג'רסי, עבדתי בוול-סטריט כתכניתן, מהנדס מערכות וכו' ובעידודה של אורה עשיתי תואר שני בפסיכולוגיה.

בתחילת שנות ה-2000 היו לאורה בישראל כמה מקרים לא פשוטים, אמא שלה נפטרה, וחברי משפחה עברו תקופה קשה ואתגרים גדולים. ב-2002 **נעה**, ביתנו הבכורה סיימה תיכון ותכננה לעשות את מה שחלמה עליו, להתגייס לצבא בארץ. היא הצטרפה לגרעין "צבר" של הצופים ועלתה איתם לארץ, הייתה חיילת בודדה וכשסיימה את הצבא היא אמרה, מתאים לי פה ונשארה. **נדב**, הבן שלנו שהיה פעיל מאד בתנועת 'השומר הצעיר' הגיע אז לגיל 18 ויצא לישראל במסגרת תכנית שנקראת "שנת" (שנה בישראל). במסגרת התכנית הם גרו בקיבוץ שובל, עבדו בכפר ערבי, טיילו ברחבי הארץ, ולמדו. בסוף התכנית הוא חזר לארה"ב אבל די מהר תקפו אותו געגועים לארץ והוא נסע שוב, היה מספר חודשים בקיבוץ סמר והתלבט אם להישאר בארץ או לחזור. גם אנחנו התחלנו להתלבט. היו אלו ימי הנשיא בוש, הלאומנות הרימה ראש והחלטנו לארוז את הפקלאות ואחרי למעלה מ- 20 שנה חזרנו לישראל. הגענו לרעות כי אחות של אורה גרה כאן ואורה ידעה שלגור ליד משפחה עוזר בהתאקלמות

רון בן יעקב – המשך

בהרים ויערות) בכל הארץ. רכבנו מהחרמון ועד אילת. מהים התיכון ועד לכנרת ועד לים המלח. מפעם לפעם גם עושים גיחות בחו"ל.

רכיבה באופניים היא דרך אופטימלית להכרת ואהבת הארץ כי היא מאפשרת להגיע לאזורים מרוחקים וקשים להגעה. כמובן ש"התשלום" הוא בכאבי שרירים כולל במקומות שלא חשבנו שיש שם שרירים, מאמץ מתיש לעיתים, אך התמורה היא סיפוק עילאי וחברות אמיצה בין חברי הקבוצה.

וכמובן לפני העבודה והתחביב יש את המשפחה

אורה אשתי סמנכ"לית תפעול בחברה שעוסקת במדידות לצרכי ארנונה ומשכנתאות. החברה שלה נותנת שירותים לחברות ומפעלים

נעה עובדת בחברה שאורה עובדת בה, מבצעת מדידות ומנהלת כספים אבל האהבה שלה היא גננות. נעה מאד מתעניינת בתחום. היא למדה בגן הבוטני בירושלים ועשתה קורס בגן הבוטני בניו-יורק. בגינה שלה בטל-שחר היא, זורעת, שותלת, מרכיבה וחולמת לעסוק בגננות כמקצוע.

נדב הבן השני שלנו הכיר פה את ליה מ"השומר הצעיר קנדה". לאחר שהתחתנו הם עברו לגור בטורנטו. במקצוע שלו הוא שף. אבל אחרי שנולדו שתי הבנות (איה 4, אבי 2), הוא חיפש עבודה עם שעות נורמליות וכיום הוא עוסק בחום הקולינריה באוניברסיטה בטורנטו. זה מאפשר לו עבודה בשעות גמישות. ליה אישתו היא עורכת דין עובדת בטירוף ויחד עם זה שניהם פעילים מאד בפעילות ובניהול תנועת "השומר הצעיר" בטורנטו.

ניב כשחזרנו לארץ, ניב ילדנו הצעיר, היה בכיתה ג', בן 8. והיו לו קשיים, ייחסנו את זה לקשיי התאקלמות. כשזה נמשך, הוא עבר אבחון ונמצא על הרצף האוטיסטי. הוא קיבל סייעת סמויה, כלומר סייעת שאף אחד בכיתה לא ידע למה היא שם, גם ניב לא ידע. התחלנו טיפולים, נמצא שניב אוהב מאד לעבוד עם הידיים, אוהב יצירה ואמנות. בגיל 12 אמרנו לניב שאנחנו רוצים וצריכים לדבר איתו, אז הוא שאל, מה, אתם רוצים לספר לי שאני אוטיסט? הוא המשיך ללמוד בכיתות רגילות והיה חזק בעיקר בתחום הראלי. בתיכון המחנכת שרצתה לאתגר אותו אמרה לו אולי תעשה גם בגרות בתנ"ך בגלל אהבתו אליה הוא ניגש לבגרות בתנ"ך חמש יחידות מוגבר וקיבל ציון גבוה. במקביל הוא היה פעיל בתנועת השומר הצעיר והיה למדריך הראשון בסניף שלהם שנפתח ברעות. בתם התיכון ניב יצא לשנת שירות בשומר הצעיר בירושלים.

לקראת הצבא ניב רצה להתגייס בצורה רגילה אבל הצבא לא נתן לו. למרות זאת ניב החליט להתנדב והתמודד עם הצבא, רב איתם כשנה עד שגויס למודיעין חיל אוויר, על תנאי, למקסימום שנה. בתם השנה ביקשנו ממנו להמשיך עוד שנה ובתם השנתיים ביקשו ממנו להמשיך עוד שנה. היום ניב הוא בן 26 לומד הנדסת מכונות בטכניון.

קהילת רעים

הבן של אייל הוא חבר של הבן שלי ודרכו הכרתי את אייל. איך שהתחיל התהליך של בניית הקהילה נפגשנו אייל סיפר לי על הרעיון וזה קסם לי כי הרבה זמן חיפשתי משהו שיחבר אותי למציאות הישראלית. אז אני בקהילה כבר כ-8 שנים. אני מרגיש נח עם אנשי הקהילה שאני מדבר איתם, נעים לי להיות בחברתם, זה מעורר אותי. הלימוד בחודשים האחרונים במגילת העצמאות שעוסקת בציונות בכמיהה לארץ זה נושא שמאד מעניין אותי. אני יודע שיש אנשים בקהילה שרוצים שנהיה כמו בית כנסת, כלומר שיהיו בקהילה משפחות, ילדים נוער ומבוגרים, לצערי לא נראה לי שנוכל להצעיר את הקהילה. לא נוכל להיות כמו בית כנסת כי אין לנו את המחויבות האמונית. צריך להשלים עם המצב הקיים.

רשם והתרשם: יונתן צילומים מהארכיון הפרטי של רון

לרקום ציפי קריצמן

אבל לא, יונית עוברת לשידור מהכנסת, זה לא זמן להתייחס. צריך להמשיך ולשאת בעול, לנשום עם התנועות הגליות של המחט, לעשות החלטות לא גורליות: הקו הרקום מחליט לעלות, כל הברירות האחרות לא רלבנטיות כרגע.

ציפי

צילום: דליה ספקטור

יונית מתבוננת בי בכעס מתוך המרקע, גבותיה מצופפות, מחפשות מקלט זו אצל זו. בשעה ארבע לפנות בוקר, היא אומרת לי, קולה המוכר יציב וחמור, בארבע לפנות בוקר חדר כטב"מ לתוך מטולה והתפוצץ על בית שבו לנה משפחה בת שש נפשות. האם ואחד מהילדים לא הספיקו... תנמיך! אני צועקת. תנמיך! והוא כבר מוכן עם השלט, מנמיך ומנמיך את הקול. זה בסדר ככה? הוא שואל. כן, אני עונה. לא רוצה לשמוע וגם כן, לא רוצה לדעת וגם כן רוצה, רוצה לשמוע את החדשות בשקט, בשקט, כמעט לא. השדרנית מתבוננת בי מתוך המרקע הענקי, מה היא תגיד כעת? מה עוד קרה? למה רכשנו טלוויזיה גדולה כל כך? אין לאן לברוח ממנה.

אני משפילה מבט אל רצועת הפשתן הארוכה שבחיקי. על הבד מצטייר קו ארוך, מתפתל, קו מהסס שאינו יודע את סופו, רקום בחוט תפירה דקיק. תרקמי! אני מצווה. תרקמי! מחט פנימה, מחט החוצה, מחט פנימה מחט החוצה, זה כמו לנשום, זה פשוט, המחט נכנסת ויוצאת והחוט אזוק אליה, חסר אונים, ללא שום שליטה על גורלו.

הרמט"כל הודיע לנתניהו יונית ממשיכה, הגל בשערה המבריק לא זז. הרמט"כל מודיע שכוחותינו... לא לא לא, איפה המחט? אוי, המחט הלכה לי לאיבוד! נשמטה והתחפרה בתוך קפלי הכורסא הגדולה! אוי לא, זה ממש אסון! אני רק אזז והמחט תדקור אותי. אני מחפשת בזירות, מנסה לא לזוז, יכולה להרגיש את הדקירה החדה בירך, אולי בישבן. אה, הינה קצה החוט, הינה המחט, הפעם ניצלתי. אני פורסת את הבד הארוך והצר, מנסה לקבל פרספקטיבה על המצב. הקו הרקום התחיל נמוך, בפינה, עלה למעלה, נבהל וירד, התפתל קצת במישור, ירד עוד למטה, אי אפשר יותר נמוך מזה, לאן עכשיו? אולי לסובב את הרצועה, כך שהתהום הופכת לפסגה? אני מסובבת שוב ושוב את הבד, לא יודעת איך להמשיך, מרגישה תקועה, אולי כל העסק אבוד לגמרי? אני יכולה לנטוש את חתיכת הבד הזאת בשקית פלסטיק אטומה, לשים אותה במקום שלעולם לא תימצא.

חדשות הבקר

אפרת בן שבת - ברומר

אני רוצה להתעורר לבקר
שקמשר החדשות השדרן אומר:

"יום מואר לבקר נפלא.
החטופים שבו לביתם בבטחה.
החילים חזרו מהקרב.
שער הדולר יציב.
מזג האוויר מצוין לעונה.
למדינה שלום."

שירים יאיר שרן

לשרף את העולם

הילד צרח
אם לא תרשו לי
אשרף את העולם
רוצה לצאת לטייל
יחד עם כלם

המתבגר זעק
אני כבר גדול
הכל אני יכול
די נמאס עם כל המגבלות
שישרף העולם
אני יוצא לבלות

הבוגר התמרד
הכל כאן נורא
הכל כאן איום
מטמטמים מכל עבר
בכל מקום
שישרף העולם
נברא הכל מחדש
כמו בזמן נח והתבה
אתרום בעולם חדש
שיבוא עלי לטובה

הקשיש מעט רגוע
תחת גפנו ותאנתו
מחפש לו מפלט מתלאות יום יומו
אשרף את העולם
הוא אומר לעצמו
אבלה, אתפרק, אבזבז את כספי
אנצל עד תם
את הזדמנויות עולמי.

הזקן מביט לאחור
על שנים שעברו ללא שוב

לא יכול לזעק
לא יכול לבחר
בשארית הפוחות הוא לוחש
תנו לי, הבו לי אש
האיש כבר חסר קול
לשרף את העולם
אינו יכול.

משפחה חשוכה מכל חלום בהשראת שני שרן

עוד כשהיינו קטנים ורכים בשנים
בראשנו עלו חלומות משנים
אבל אז שגנו ההורים באזנו
ילד, מתק, יהלום
משפחה חשוכה מכל חלום

ואז שנים של משחקים ולמודים
הכרנו הרבה חברות וחברים
רצינו לעוף רצינו לפרץ
רצינו לברח מחוף אל חוף
ושוב צלצל בראשנו הפעמון
משפחה חשוכה מכל חלום

וכך גדלנו והלכנו לצבא
למדנו ונלחמנו שנה ועוד שנה
וכשנמאס והתפללנו לארץ בה יש שלום
זכרנו- משפחה חשוכה מכל חלום

וכשהתבגרנו השתקענו בחו"ל
השתעשענו נהנינו הכל בקול
עשינו חיים והרגשנו סבבה
לא חסרו לא אמא לא אבא
יום אחד התגעגענו נורא
ולא היה אכפת אם שלום או מלחמה
חזרנו לארץ בשמחה וסדנה
וסבתא קראה מה באת פתאום
משפחה, אמרתי, חשוכה מכל חלום.

מכתב אהבה של חובב גננות (ותשובה) יונתן אֶלְתֶּר

אותך את מבקשת שאכתוב לך שיר. אני חלש בלכתוב שירים אבל אני יכול לקרוא לך קטע משירו של יהודה עמיחי "מעין אחרית הימים" שהלחין דני ליטני.

וכתתו חרב למזמרה ומזמרה לחרב
וחוזר חלילה ושוב בלי הרף.
אולי מכתותים והשחזות הרבה,
ברזל הריב בעולם יכלה.

טוב, בואי נקרא למה שנכתב כאן עד עכשיו משחק מקדים, נתחבר ונמשיך יחד.

תשובה לאהובי

אוי ג'וני, ג'וני (יונתן) התחלתי לכתוב לך כן
ברגש ארגש חשבתי שהסגנון הו פתחה את
ליבך אלא מהר מאד יחזרת לסורקי וכתבת כמו
שאתה כותב מאמר לקוראים שלך שבו, כבי
להיראות רציני, הבאת ציטוטים מהתנ"ך
ומההיסטוריה.

כן כך רציתי שתכתוב לי מה אתה מרגיש אלי
בלא שלך ואתה, כהרגלך, ברחתי לכתוב
מהראש, סיפרתי לי על השורשים שלי ועל ציטוטים
על אנשים חשובים ומה שבאת חשוב לי זה מה
אתה מרגיש אלי. אני יוצאת שיש לך לב, אני יוצאת
שאתה בחור רגיש אני רק לא מבינה למה אתה
מחפה על זה במילים מהראש ומהויקיפדיה. האם
זה מהלינה המשותפת בקיבוץ או...

אוהבת אותך
מני (הממחאה שלך)
וגם לא כתבת כמה אני יפה

איפה את אהובתי? קשה לי בלעדייך
אוהב אותך צמודה למותני, אוהב אותך חפונה בידי,
מתרגש כל פעם שזרועותייך הקרות מתחממות
ממגע כף ידי, אוחז בך, מלטף.

איך זה שכל פעם שאני אומר לך שאני אוהב אותך,
את שואלת אותי, למה? רוצה לשמוע שוב ושוב את
מעלותייך. טוב, אגיד לך שוב, אני אוהב אותך כי את
עוזרת לי לעצב, להוריד מכשולים, לפתוח דרכים,
לחתוך עניינים. ומה עוד את שואלת? אני אוהב
לעבוד איתך. כשאת לא איתי, אני מרגיש חסר.
שורשייך רחוקים. אני יודע שכבר בתקופת התנ"ך
אהבו את אבות אבותיך. בעיקר עבדת אז בין
זמורות הגפן שנתנו לך את שמך. זה מדהים
שלמרות השנים (3,000) את עדיין שימושית,
אהובה ונחוצה.

אני אוהב לשאת אותך לא רק בגלל כישוריך
ויכולותייך, אני אוהב לאחוז בך גם כי בעיני את סמל.
סמל לשלום, סמל לסיום המלחמות ושפיכות הדמים,
סמל לעתיד טוב יותר. פגשתי את זה בתנ"ך. עוד
לפני שהמציאו את המושג מטפורה, הנביא ישעיה
ב'חזון אחרית הימים' שלו העוסק בשלום. עולמי
והימנעות ממלחמה אמר "וְכָתַתְוּ חֶרְבוֹתָם לְאֵתִים
וְחִנִּיתִיהֶם לְמִזְמֹרוֹת, לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא
יִלָּמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה". (ישעיהו פרק ב' פסוק ד) אני
חולם ומייחל שאכן החרבות יהפכו לאתים, איתם
חופרים באדמה, החניתות יהפכו למזמורות שהן כלי
עבודה חקלאי, הכטב"מים יהפכו לשולחנות והטיילים
למתקני שעשועים. וכל הגיבורים במקום לשאת
אקדח בחגורתם יישאו בה מזמרה יטפחו איתה
גינות, יזמרו זמורות.

יקרתי, חשוב לי שתדעי שבשבילי את לא סתם כלי
עבודה, את סמל, את תקווה שאני מחכה שתתגשם.
סמל שצוטט רבות אפילו על ידי נשיאי ארצות
הברית דווייט אייזנהאואר (בנאומו
אודות הקומפלס הצבאי-תעשייתי), ריצ'רד
ניקסון (בנאום ההשבעה שלו) ורונלד ריגן (בנאומו
באום"ם) ובעוד המון מקומות שאני לא מזכיר לך כי
רוצה לכתוב לך מכתב אהבה ולא פרק בויקיפדיה.
אחרי שאני עונה לך על השאלה למה אני אוהב

זה היה בחודש טבת

ג' טבת תשפ"ה קבלת שבת 3.1.2025

ה' טבת תשפ"ה קוראים ברעים 5.01.2025

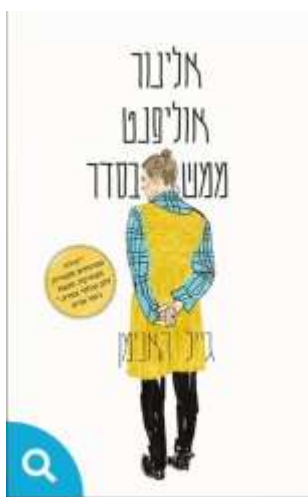

נירה בן ישראל: נפגשנו בביתה של גילה דגן (תודה לגילה). על הספר 'בתו של שומר הזיכרון' מאת קים אדוארדס. בפתיחת הדיון כל קוראת כתבה על דף - איזה מחשבות או שאלות מעלה הספר? על נושאים שונים: סודות במשפחה והשפעתם, ילד חריג במשפחה, האם אנו חיים את החיים שדמיינו לעצמנו, דמויות הנשים והגברים הרומאן, שאלות אתיות ועוד.

באחד ממאמרי הביקורת מצאנו אמירה שהסוגיה המרכזית שבה עוסק הספר היא האופן שבו צלקות נפשיות ופגיעות רגשיות הן אלו שמנהלות את חייו של האדם ומסיטות אותו מהחלומות שלו ומההגיון. **בנוסף**, דיברנו גם על היבטים ספרותיים, דמויות מתפתחות, הצילום וחדר החושך כסמל, תיאורי נוף ותפקידם, ספר איכותי או קיטש ועוד. רוב הקוראות אהבו את הספר, חלקן גם העלו ביקורת על דרך הכתיבה.

המפגש הבא ב
16/2/25. על הספר:

"אלינור אוליפנט ממש בסדר"
מאת גייל האנימן,

ערטל רילסקי: קבלת השבת של פרשת ויגש נוגעת בפרקים שהם לקראת סוף מסכת סיפורי יוסף.

בשלב הזה של הסיפור יוסף כבר מושל במצרים והוא מתמרן את אחיו כך שבנימין ישאר בשבי. יהודה לוקח אחריות ומציע את עצמו כעבד במקום בנימין, מתוך דאגה לאביו, יעקב, שלא יוכל לשאת את האובדן.

יוסף נחשף בפני אחיו, מרגיע אותם, מזמין את יעקב לרדת למצרים ומשכן את בני משפחתו בארץ גושן.

הפרשה מעלה כמה סוגיות, ביניהן האם תתכן כפרה וסליחה ללא קבלת אחריות מצד אחד ומהצד השני האם מעשיו של יוסף הם נקמה או שהוא מעביר את אחיו תהליך חינוכי שמסייע להם לעבור שינוי אמיתי וליצר את האחדות המשפחתית מחדש.

הדיון המשותף עסק באירועים בהם הניסיון האישי שלנו גרם לנו לשנות את עמדתנו כלפי נושא מסוים, לראות אותו או להבין אותו באופן שונה.

זה היה בחודש שבט – המשך 1

ז' טבת תשפ"ה שיח רעים 7.1.2025

ב' 29' בנאמך 1947 קבלה צצרת האמנות המאחדות החלטה המחיבת הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. הצצרת תכנה מאת חושבי ארץ ישראל לאחו בעצמם בכל הצצרים הנדרשים בצדדים הם לכאוצ ההחלטה. הקרה זו של האמות המאחדות בקצות העם היהודי להקים את מדינתו אינה נחנת להפצעה.

פיסקה זו מתייחסת לתהליך מרתק ומשמעותי בדרך להקמת מדינת ישראל. מהי מחויבות המדינה שבדרך להחלטה החלוקה ומהו תוקפה של החלטה האו"ם לאור המאורעות שהיו בחצי השנה האחרונה בעיני ההנהגה הא"י ?

אייל ישפה: בשיח דנו הפעם בפיסקה התשיעית של

הכרזת העצמאות ובצורך להיצמד מצד אחד להחלטה 181 כדי לזכות בלגיטימציה של העולם להכרזת העצמאות ומצד שני להתנתק מהחלטה 181 כדי שגבולות הארץ יישארו לא מוגדרים בשלב זה כשישראל נמצאת במלחמה.

היה מרתק לראות את אופן פעולת מנהלת העם לאור החשש מהחלטת או"ם שתבטל את החלטה 181 ותכריז על שלטון של האו"ם בארץ ישראל. הקמת המדינה התקיימה בצל סיכונים עצומים להמשך קיום המדינה וכנגד דרישות משרד החוץ האמריקאי שדרש מאיתנו להיכנס למשא ומתן עם הערבים ולא להקים מדינה בהכרזה חד צדדית.

י' טבת תשפ"ה קבלת שבת 10.1.2025

אייל ישפה: בקבלת השבת שוחחנו על פרשת ויחי

ועל ברכת יעקב לבניו. ראינו כיצד יעקב כשהוא משוחרר מפחדים, על ערש דווי, אומר לכל אחד מבניו את האמת המלאה. הקבלנו זאת לועדת

החקירה הממלכתית שצריכה לקום במיוחד משום

שרק היא תפעל ללא מורא וללא משוא פנים.

התייחסנו גם למלחין יאיר רוזנבלום ושרנו יחד שלושה שירים משמעותיים שהלחין:

- את 'בלילה על הדשא' כתבה אסתר ניצב לזכר שלמה ארד שהיה חברה לכיתה בקיבוץ בית זרע ונהרג בהתרסקות הקרנף בג'בל הילל ב25/11/1975.
- את 'על כפיו יביא' כתב יורם טהרלב על נגר, סנדלר ובנאי שמחזקים עצמם בחלומות לתקווה וגאולה, שמתכתבים עם י' בטבת שחל באותו יום (10/1/25). ביום זה, על פי המסורת, החל המצור על ירושלים בימי בית ראשון.
- את 'שיר לשלום' כתב יענקל'ה רוטבליט שהגדיר עצמו כפוסט טראומתי לאחר מלחמת ששת הימים בה איבד רגל בקרבות בירושלים וכתב את השיר לאחר שהתוודע בלונדון לתנועת ההיפים שדגלו בקריאה לשלום עולמי ובמיוחד הושפע מהמחזמר 'שער'. בריאיון למקור ראשון בשנת 2020 אמר: "זהו שיר קצת נאיבי... כשכתבתי אותו הייתי די צעיר והמדינה הייתה מדינה שטענה שהיא שואפת שלום. שאנחנו רוצים שלום, אבל 'הם' לא רוצים. די האמנתי שזה ככה".

י"ז טבת תשפ"ה קבלת שבת 17.1.2025

יונתן אלטר:

התכנסנו, שרנו בליווי של איתן, קראנו מהסידור שלנו, הדלקנו נרות דיברנו בפרשת השבוע.

השבוע התחלנו לקרוא את ספר **שמות**. אנחנו עוברים מספר בראשית, ספר המשפחה, לספר שבו המשפחה הופכת לעם, לאומה, עד היום.

שמות – "לכל איש יש שם שנתן לו אלוהים ונתנו לו אביו ואמו. אחרי שסיפרתי על השמות של גיבורי ספר שמות. התבקשו ממשתתפי קבלת השבת לספר על השם שלהם. מי נתן את השם, למה דווקא את השם הזה, איך את/ה מרגישה/ עם השם שלה/ו. סיפר/ה על שמות אחיה/ו, שמות ילדי/הו מי קבע להם את השם ולמה דווקא את השם הזה.

מחובר ללא מעט חברות וחברים בקהילה. נקווה שלא יהיה צורך בעוד מעגלי שירה ותפילה לחטופים, אך כל עוד יהיו חטופים, נחזור ונקיים את המעגלים הללו.

צילומים: ארי וירדנה פיינמסר, מיכל ישפה

זה היה בחודש שבט – המשך 2

'טבת תשפ"ה שיח רעים 21.01.2025

הפעם דנו בפיסקה ה-11. מדוע נקראה המדינה 'יהודית'? מה בין מדינת היהודים, מדינת הלאום היהודי ומדינה יהודית? איך נבחרו חותמי המגילה ומי הדמות המאוד מפורסמת שלא חתמה על המגילה? מה היה הרכב מנסחי וחותמי מגילת העצמאות? הידעתם שכל מנסחי המגילה היו ממוצא אירופאי וכך גם 35 מתוך 37 חותמי המגילה?

השיח היה ער במיוחד והעיד על העוצמה הרגשית המעורבת בסיפור הזהות שלנו כיהודים במדינת ישראל.

טבת תשפ"ה מעגל שירה ותפילה 23.1.2025

אייל ישפה: מעגל שירה ותפילה בכיכר החטופים בתל אביב. איתן הוביל את הנגינה יחד איתו היינו ירדנה, ארי, מיכל ואני. במהלך השירה החל גשם סוער ומצאנו מחסה באוהל גדול. חשבנו שמשום כך לא ימצאו אותנו אנשים שמעוניינים להצטרף אבל הגשם הבריח רבים לתוך האוהל וכך היו לנו שומעים 'כפויים' 😊. הצטרפו אלינו שני גיטריסטים. אחד מהם, שי טוחנר, מוכר ומפורסם מאוד, כנגן מוסיקת פולק וקאנטרי בעיקר. אחר כך למדנו שהוא גם

זה היה בחודש שבט – המשך 3

טבת תשפ"ה קבלת שבת 24.1.2025

אייל ישפה: ביום שישי ה-24/1 קיימנו קבלת שבת בסימן פרשת וארא. בפרשה זו אליה אנו חוזרים מידי ליל סדר מודגמת הכרעה כוחנית של אויבים, במקרה שלנו, פרעה, מלך מצרים. שאלנו אם זה אכן הדגם לפתרון סכסוכים או שניתן להגיע גם להסכמות רחבות ולא דווקא להכרעות כואבות? שאלנו אם נשים היו נמצאות ביותר תפקידי מפתח האם זה לא היה משנה את תמונת הדיפלומטיה העולמית ומכניס בה יותר שיתופי פעולה ופתרונות בדרכי שלום?

באותו בוקר נערכה אזכרה לציון שנתיים ללכתו של נחמיה ספקטור, בן זוגה של דליה וחבר קהילת רעים שהלך לעולמו לפני שנתיים. נחמיה היה חולה כבר כשהגיע לקהילה ודיבר מעט. אבל כשדיבר, עשה זאת עם חוש הומור עדין ומיוחד. יערה, ביתו, שהגיעה במיוחד לקבלת השבת, ניגנה ושרה את 'שיר של יום חולין' ודליה קראה הספד קצר לזכרו. שרנו את 'חלומות' לבקשתה של דליה.

בקבלת השבת היו גם שלוש נכדות, ונכד אחד. פלג, הנכד בן ה-8 של ירדנה וארי הפליא בשאלה מקסימה על הפרשה. "איך יכול להיות שבת פרעה קראה למשה בשם אם היא לא ידעה עברית?" (הנכדה של ירדנה וארי) שיחקו בניצוחה של זהר (נכדה של חיה) איתן. הן גם חילקו כמובן את החלה לכל המשתתפים. אין ספק שגיל הממוצע בקבלת השבת הזו היה נמוך משמעותית. הם העניקו לנו כמה רגעים מחוייכים ומלאי נחת. מוזמנות ומוזמנים להביא נכדות ונכדים.

מזכיר את הפעילויות בשבועיים הקרובים

ביום שלישי 4.2.2025 בשעה 20:00 שיח רעים
על הפסיקה האחת עשרה במגילת העצמאות

ביום שישי 8.1.2025 בשעה 16:00 מפגש עם
הציירת בלה בר

לאחר מכן בשעה 17:00 קבלת שבת.

דמי חבר/ה למען פעילות סדירה

חברים יקרים שנת 2025 עומדת בפתח וכולנו מקווים שתהיה טובה בהרבה מקודמתה. כמו בשנה שעברה אנו פונים אליכם להצטרף לקהילת רעים כחברים קבועים על ידי תשלום דמי חבר. השנה התשלום נשאר באותו סכום של 450 ש"ח לשנה והוא מקנה לחברים זכות להשתתף בכל הפעילויות השוטפות הפנימיות שאין מחיבות אותנו לתשלומים לגורמים חיצוניים. תשלומי דמי החבר מסייעים לנו לתכנן נכון את הקף הפעילות שלנו ומספר החברים המשלמים נותן לנו כח מול מאבקים שאנו נאלצים לקיים. כמו שכבר דיווחנו השנה נאלצנו לשלם הרבה יותר על מקום בו אנו יכולים לקיים פעילויות ואנו זקוקים לכל אחד. יחד עם זאת ניתן להמשיך להשתתף בפעילות הקהילה בתשלום על סף 20 שח לכל פעילות.

אפשר לפנות אלי לקבלת סיוע בכל בעיה מצורף הלינק לתשלום באמצעות ביט או העברה בנקאית <https://mrng.to/0Ybg4Z1Cvi>

אתר האינטרנט של קהילת רעים

האתר שלנו עבר שדרוג ואפשר לראות בו מגוון גדול מהפעילויות שלנו (עדיף לראות במחשב).

העלון נמצא גם באתר הקהילה עם כל גלריית העיתונים הקודמת.

<https://www.israeli-judaism.org.il/copy-of-%D7%94%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9>

D

חוצה סוף – השורות טובות

זה היה בחודש שבט – המשך 4

טבת תשפ"ה הרצאה 30.1.2025

היום חמישי נפגוש את זמי רביד שיספר לנו על המוזיאון המיוחד שהקים. המוזיאון שפעל במטולה נפגע ואנחנו מזמינים אתכם לתרום לזמי כדי שיוכל לשקם את המוזיאון ולפתוח אותו מחדש.

:

יום שישי 31.01.2025 קבלת שבת

ב- 18:00 קבלת שבת שתכלול גם ארוחת ערב מעשה ידינו.

